

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

25. posiedzenie 6. sesyi V. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 19. Października 1888.

Treść: Spis petycyj. — Interpelacya p. Weigla i tow. w sprawie fundacyi stypendyjnej ś. p. Aleksandra Brześciańskiego. — Interpelacya p. Weigla i tow. w sprawie utworzenia nowych sądów powiatowych. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia zezwolenia gminie miasteczka Peczeniżyn, na pobór opłat od napojów spirytusowych. — Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1889 i uchwała finansowa. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji przemysłowej o przedłożeniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji przemysłowej o przedłożeniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego. (Część II. Sprawy szkół przemysłowych). — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji przemysłowej z petycji gminy Grzymałów i gmin sąsiednich, tudzież gminy miasta Andrychów, a w końcu miasta Stary Sącz, o utworzenie w tych gminach szkół przemysłowych. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji budżetowej co do petycji Dra Stanisława Smolki, profesora uniwersytetu Jagiellońskiego, o przyznanie dalszej subwencji na badania historyczne w archiwach watykańskich. — Sprawozdanie komisji szkolnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji o wyjątkowe podwyższenie płac nauczycielskich. Głosy pp. Rybickiego z wnioskiem i sprawozdawcy p. Zolla. Uchwalenie wniosku komisji z poprawką p. Rybickiego. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji administracyjnej z wniosku posła Władysława Wolańskiego, w przedmiocie przywrócenia pociągu pospiesznego na linii głównej c. k. uprzyw. kolei Karola-Ludwika. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji administracyjnej z przedłożenia Wydziału kraj. w przedmiocie udzielenia zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 10.000 zł. — Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji gminy Maniowy o regulacyę Dunajca. Głos p. Pławickiego i uchwalenie wniosku komisji. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji gospodarstwa krajowego: z petycji gmin Kępa rzeczycka i Żabno, powiatu Tarnobrzezkiego, w sprawie szkód przez San zrzędzonych, tudzież z petycji Wydziału Spółki wodnej do

regulacji Łęgu oraz gmin i obszarów dworskich do teŝe regulacji konkurujących, o zmianę ustawy o regulacji Łęgu w tym kierunku, by strony interesowane zamiast 30% ogólnych kosztów budowy, tylko 10% takowych ponosiły. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji drogowej: z petycji gminy miasta Śniatyna, o spowodowanie rekonstrukcji drogi krajowej z Potoczka do stacji kolejowej Śniatyn-Załuże, tudzież z petycji gminy Koszlak, powiatu Zbarazkiego, oraz gmin Hnilcza małego i Hołotki, w sprawie przeniesienia myta drogowego na drodze krajowej między Podwołoczyskami a Wołoczyskami. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji gospodarstwa krajowego z petycji Rady powiatowej w Stryju w przedmiocie zaprowadzenia niższej szkoły rolniczej w powiecie Stryjskim. — Interpelacya p. hr. Reya, w sprawie gorzeł rolniczych. — Zapowiedź odroczenia sesji sejmowej. — Odczytanie i zatwierdzenie protokołu 25. posiedzenia. — Przemowa JE. hr. Marszałka. Przemowa ks. Kowalskiego. — Odroczenie sesji.

Początek posiedzenia o godz. 10. min. 40 przed południem.

Przewodniczący: JE. Jan hr. Tarnowski, Marszałek krajowy.

Ze strony c. k. Rządu: Prezydent c. k. Namiestnictwa JW. p. Löbl, Radca c. k. Namiestnictwa p. Laskowski.

Sekretarze: pp. dr. Stanisław hr. Badeni, Adam Jędrzejowicz, Władysław ks. Sapieha i ks. Siczynski.

Obecnych posłów: 122.

JE. hr. Marszałek. Sejm w komplecie, posiedzenie otwieram.

Protokoły z posiedzeń 11, 21 i 22 uważam za przyjęte, gdyż nie wniesiono przeciw nim żadnych zarzutów. Protokoły z 23. i 24. posiedzenia są złożone w biurze sejmowej do przejrzania.

Upraszam p. sekretarza o odczytanie spisu petycji.

Sekretarz p. Adam Jędrzejowicz (czyta):

Spis petycji

wniesionych po dzień 19. Października 1888.

638. Gmina Zerosławice, przez p. Płazińskiego, o zapomogę na budowę drogi Kepanowsko-Lasockiej — do komisji drogowej.
639. Gmina Dąbrowice, przez p. Bartoszewskiego, o wyjednanie odpisania podatków z powodu nieściągalności i defraudacyi kolektantów — do komisji podatkowej.
640. Józefa Schäftlerówna, uczennica seminarium nauczyciel. w Przemyślu, przez p. Waygarta, o zapomogę — do komisji budżetowej.

641. Józefa Wojcikiewiczówna, uczennica seminarium nauczycielskiego w Przemyślu, przez p. Waygarta, o zapomogę — do komisji budżetowej.

JE. hr. Marszałek. Do łaski marszałkowskiej zostały złożone jeszcze dwie interpelacye. O odczytanie ich upraszam p. sekretarza.

Sekretarz p. Adam Jędrzejowicz (czyta):

L. 794.

Interpelacya

do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego na Sejmie.

Posel Weigel i towarzysze wnoszą:

Dnia 13. maja 1864 r. zmarł w Krakowie obywatel ś. p. Aleksander Brześciański, z pozostawieniem kodycyłu z daty 21. września 1863 r. w którym po ustanowieniu różnych legatów resztę pozostałej gotówki 2.386 zł. przeznaczył na stypendyum imienia Aleks. Brześciańskiego dla uboższego ucznia krakowskiego instytutu technicznego, w razie zaś przeniesienia lub zniszczenia tegoż, kwota ta miała wrócić do dyspozycyi ówczesnego kuratora lub osoby w tym celu wybrać się mającej z wiedzą i potwierdzeniem Wys. Rządu krajowego. Kuratorem tym był ś. p. senator byłej rzeczypospolitej krakowskiej dr. Konstanty Hoszowski, który wszystkie warunki od niego wymagane dopełnił.

Gdy obecnie 25-ty rok się zbliża a fundacya ta nie weszła w życie, zapytuje podpisany poseł krakowski z towarzyszymi:

Na czem zawadza wprowadzenie tej fundacyi stypendyalnej w życie i kiedy aktywowania teŝe ostatecznie spodziewać się można?

Lwów d. 19. października 1888.

Weigel.

Bobczyński, L. Chrzanowski, Romanowicz, Lubomirski, R. Łubieński, Żuk-Skarszewski, Płaziński, Brykczyński, Smolka, Mazaraki, Waygart, Klucki, Zborowski, Kowalski, Fruchtman.

JE. hr. Marszałek. Interpelacya ta jest dostatecznie poparta. Upraszam o odczytanie drugiej interpelacyi.

Sekretarz p. Adam Jędrzejowicz. (czyta):

L. s. 795.

Interpelacya

do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego na Sejmie.

Poseł Weigel i towarzysze zapytują:

1) Dlaczego Sądy powiatowe w Jaworzniu, Zakliczynie i Zatorze, których zaprowadzenie Wysoki Sejm uchwałami swemi z dnia 15. stycznia 1887 r., 19. grudnia 1887 r. i 15. stycznia 1888 r. Rządowi jako pożądanego do utworzenia zalecił — dotąd zaprowadzone nie są?

2) W jakim czasie zaprowadzenia tych Sądów, oraz Sądu powiatowego w Muszynie przez Wysoki Sejm obecnie 12. października b. r. ponownie uchwalonego — spodziewać się należy?

Lwów dnia 19. października 1888.

Weigel w. r.

Romanowicz, Żuk-Skarszewski, Smolka, Płaziński, Zborowski, Waygart, Łoziński, Chrzanowski, Klucki, Kowalski, Łubieński, Bobczyński, Mazaraki, Brykczyński, Lubomirski, Fruchtman.

JE. hr. Marszałek. Interpelacya ta jest dostatecznie poparta. Obie interpelacye przeszedł p. Komisarzowi rządowemu. Przystępujemy do porządku dziennego. Pierwszym punktem jest Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia zezwolenia gminie miasteczka Peczeniżyn na pobór opłat od napojów spirytusowych.

Sprawozdawca poseł Smolka ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego JE. p. dr. Smolka. (czyta):

L. 42.462.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia gminie Peczeniżyna prawa pobierania opłat gminnych przez 6 lat od napojów spirytusowych i od miodu

Wysoki Sejmie!

Rada gminna miasteczka Peczeniżyna uchwałała na posiedzeniu z 26. stycznia 1888 r. prosić

o udzielenie jej prawa pobierania przez 6 lat opłat gminnych od napojów spirytusowych i od miodu w wysokości:

a) od litra okowity (3) centy.

b) od litra szumówki (do 20 stopni) dwa (2) centy.

c) od litra słodzonych napojów t. j. rumu araku, śliwownicy, rosolisu, likieru, ponczowej essencji, wiśniaku, maliniaku, dziesięć (10) centów.

d) od hektolitra miodu jeden (1 zł.) 87 centów.

Uchwała ta została w gminie należycie ogłoszona, a nikt nie wniósł przeciw tejże żadnego protestu lub jakichkolwiek uwag.

Reprezentacya powiatowa w Kołomyi na posiedzeniach z 27. marca i 20. kwietnia 1888 r. potwierdziła tę uchwałę rady gminnej i popiera prośbę tejże.

Stosunki majątkowe wymagają powiększenia dochodów na opędzenie koniecznych potrzeb gminy.

Właścicielką propinacyi w Peczeniżynie jest c. k. kamera skarbowa która w tej mierze jeszcze się nie oświadczyła. Zapewniono jednak nas w krótkiej drodze, że c. k. kamera przyzwoli na pobór tych opłat podobnie jak to się stało, kiedy gmina Peczeniżyna otrzymała ustawą przez Naj. Pana pod 20. maja 1886 r. sankcyonowaną, prawo do poboru opłat gminnych od piwa.

Wydział krajowy wnosi przeto załączony projekt do ustawy.

Ustawa

z dnia 19. października 1888 obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Gminie miasteczka Peczeniżyna w powiecie kołomyjskim położonego, udziela się prawo pobierania przez 6 lat począwszy od wejścia w życie tej ustawy, na opędzenie potrzeb gminnych, następujących opłat:

a) od litra okowity trzy (3) centy.

b) od litra szumówki (do 20 stopni) dwa (2) centy.

c) od litra słodzonych napojów t. j. rumu, araku, śliwowicy, rosolisu, likieru, ponczowej esencji, wiśniaku, maliniaku dziesięć (10) centów.

d) od hektolitra miodu jeden (1 zł.) 87 centów.

Art. II.

Do uiszczenia tej opłaty obowiązani są wszyscy, którzy napoje w Art. I. poszczególnione dla konsumpcji miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, bądź to na sprzedaż, bądź na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina miasteczka Peczeniżyn.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcji w obrębie gminy, nie można zaś obciążać nią produkcji ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu?

P. hr. Golejewski. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. hr. Golejewski ma głos.

P. hr. Golejewski. Prosiłbym p. sprawozdawcę o wyjaśnienie w tej sprawie z tego powodu, że zwyczajnie projekta podobne, jak tu nam właśnie odczytany, odseła się do komisji. Tymczasem dzisiaj Wydział krajowy przychodzi z takim projektem wprost do Izby, to jest unikat, bo jeszcze nigdy nie uchwaliliśmy na proste przedłożenie Wydziału krajowego, żeby jakiejś gminie przyznawać prawo nakładania dodatków, takie, jakie ma miasto Kraków lub Lwów. Drukowanego sprawozdania nie mamy i nie mieliśmy jeszcze czasu oswoić się z całą myślą. Tu przychodzi Wydział krajowy od razu z tem, aby to uchwalić, czego jeszcze, jak jestem 25 lat posłem, nie bywało. Proszę p. sprawozdawcę o wyjaśnienie, gdyż po prostu nie wiem, jak mam w tej sprawie głosować.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego, JE. p. dr. Smolka. Proszę o głos.

P. dr. Zoll. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. Głos ma Członek Wydziału krajowego JE. p. Smolka.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego JE. p. dr. Smolka. Dotychczas bywały wszystkie takie przedłożenia, dotyczące udzielenia koncesji na pobór opłat od napojów spirytusowych referowane bez wydrukowania, a nawet na wstępie tegorocznych obrad Wysokiego Sejmu prosiłem, jak każdego roku, żeby sprawy mytnicze, drogowe, o udzielenie pozwolenia na pobór opłat od napojów spirytusowych, dodatków do podatków i t. p., żeby były bez wydrukowania referowane w Wys. Izbie a Wys. Izba na to przyzwoliła.

JE. hr. Marszałek. P. Zoll ma głos.

P. dr. Zoll. Zrzekam się głosu. Chciałem takie same wyjaśnienie dać, bo wiem, że takie sprawy były traktowane w ten sposób, jak to JE. p. Smolka wyłuszczył.

JE. hr. Marszałek. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej. Czy żąda jeszcze kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ustawę przez p. sprawozdawcę tutaj odczytaną, raczy rękę podnieść. (Większość.) Ustawa jest przyjęta.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego JE. p. dr. Smolka. Ponieważ w drugim czytaniu ta ustawa nie została zmienioną, więc proszę o przystąpienie do trzeciego czytania.

JE. hr. Marszałek. P. sprawozdawca wnosi przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza, żeby przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa jest przyjęta w trzecim czytaniu.

Z kolei następuje dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1889. Sprawozdawca p. Chrzanowski ma głos.

Sprawozdawca p. Chrzanowski. Wysoka Izba uchwaliła już wszystkie pozycje wydatków i dochodów w budżecie krajowym na rok 1889. Ogół wydatków według wniosków komisji wyno-

sił 4,055.025 zł., ogół zaś własnych dochodów Skarbu krajowego, według jej wniosków, miał wynosić 442.380 zł.; przewyżka więc wydatków na własne dochody Skarbu krajowego wynosiła 3,612.645 zł. Ponieważ Wysoka Izba podwyższyła w kilkunastu pozycjach wydatki, a zniżyła je tylko w jednej, przeto ogół wydatków wzrósł w rubryce VII. o 950 zł., w rubryce XV. o 700 zł., w rubryce XVI. t. j. na cele przemysłowe o 3.500 zł., a w rubryce XVII. „rozmaite wydatki“ o 722 zł. razem wydatki Wysoka Izba podwyższyła o 5.872 zł. Według więc uchwał Wysokiej Izby, ogół wydatków w 1889 r. wynosi 4,060.897 zł. Co się tyczy ogółu dochodów, ponieważ Wysoka Izba zniżyła tylko w jednej rubryce o 110 zł., ogół więc dochodów przez Wysoką Izbę uchwalonych wynosi 442.270 zł. Z porównania ogółu wydatków uchwalonych przez Wysoką Izbę, z ogółem dochodów okazuje się, że przewyżka wydatków nad własne dochody Skarbu krajowego wynosi 3,618.627 zł., przeto jest większą, niż według wniosku komisji o 5.982 zł., a mianowicie Sejm uchwalił:

Wydatki.

Rubr. I. Koszta reprezentacji kraju 105.926 zł.

Rubr. II. Koszta zarządu 245.957 zł.

Rubr. III. Koszta leczenia 690.000 zł.

Rubr. IV. Koszta szczepienia 56.900 zł.

Rubr. V. Wydatki sanitarne 7.000 zł.

Rubr. VI. Zasiłki dla zakładów dobroczynności 14.674 zł.

Rubr. VII. Na cele wykształcenia i oświaty 825.448 zł.

Rubr. VIII. Utrzymanie pomników historycznych 12.560 zł.

Rubr. IX. Kwaterunkowe żandarmeryi 86.748 zł.

Rubr. X. Drogi krajowe 870.320 zł.

Rubr. XI. Dotacje dla zakładów krajowych 493 zł.

Rubr. XII. Wydatki na szupaństwo 20.000 zł.

Rubr. XIII. Budowy wodne 211.406 zł.

Rubr. XIV. Umarzanie pożyczek 506.266 zł.

Rubr. XV. Na cele rolnictwa i górnictwa 214.573 zł.

Rubr. XVI. Na cele przemysłu 98.232 zł.

Rubr. XVII. Rozmaite 94.394 zł. Suma wydatków 4,060.897 zł.

Dochody.

Rubr. I. Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych — zł.

Rubr. II. Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych 3.000 zł.

Rubr. III. Dochody z dróg krajowych 217.080 zł.

Rubr. IV. Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych 11.807 zł.

Rubr. V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych 35.000 zł.

Rubr. VI. Zwroty pożyczek 10.662 zł.

Rubr. VII. Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie 5.400 zł.

Rubr. VIII. Dochody szkół i folwarku w Dublanach 45.629 zł.

Rubr. IX. Dochody szkół i folwarku w Czernichowie 30 710 zł.

Rubr. X. Dochody innych szkół krajowych 13.980 zł.

Rubr. XI. Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich 600 zł.

Rubr. XII. Dochody z przelania do Skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z roku 1866 16.085 zł.

Rubr. XIII. Rozmaite dochody 52.317 zł.

Suma dochodów własnych 442.270 zł.

Z porównania własnych dochodów Skarbu krajowego z wydatkami, okazuje się przewyżka wydatków nad własne dochody, czyli niedobór w sumie 3,618.627 zł.

Dodatki przynoszą 3,622.500 „

Ogólna suma dochodów uczyni 4,064.770 zł.

Z porównania z wydatkami okaże się nadwyżka dochodów 3.873 zł.

Wydatność centa przyjmuje się w wysokości 103.500 zł.

Komisja jak wprzód tak i teraz sądzi, że najwłaściwszy i jedyny w terażniejszym położeniu rzeczy sposób pokrycia przewyżki wydatków krajowych nad własne dochody skarbu krajowego wynoszącej 3,618.627 zł. jest pobieranie dodatku krajowego w r. 1889 w wysokości 35 ct. do każdego złotego opłacanego w podatkach bezpośrednich, t. j. w wysokości większej o 4 centy niż pobierano dodatek w r. b. Z tych powodów komisja pozostaje przy swoim wniosku, aby Wysoki Sejm powziął uchwałę, którą miałem

zaszczyt odczytać, przedkładając projekt budżetu, mianowicie (czyta):

„Wysoki Sejm raczy powziąć uchwałę następującą:

U c h w a ł a.

1. Dla pokrycia niedoboru w budżecie krajowym na rok 1889, ma być pobierany dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich po 35 ct. do każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności w jednej rubryce wydatków zwyczajnych dla pokrycia wydatków zwyczajnych w innych rubrykach, jednak z tem zastrzeżeniem, że Wydział krajowy usprawiedliwi każde zboczenie od uchwalonego budżetu.“

Tę drugą uchwałę ponawia Sejm zwykle co rok, dając Wydziałowi krajowemu prawo używać kwot niewydanych w jednych rubrykach do pokrycia wydatków zwyczajnych w tych rubrykach, w których trzeba wydać więcej niż uchwalono w budżecie, ale pod warunkiem, iż Wydział usprawiedliwi to przenoszenie kwoty do innej rubryki i większy w niej wydatek, ale wydatki nadzwyczajne czynić można tylko na cele przez Sejm w budżecie oznaczone.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje uchwałę finansową, raczy rękę podnieść. (Większość.) Uchwała finansowa jest przyjętą.

Sprawozdawca p. Chrzanowski. Wnoszę przyjęcie uchwały finansowej w trzecim czytaniu bez czytania.

JE. hr. Marszałek. P. sprawozdawca wnosi przyjęcie uchwały finansowej w trzecim czytaniu bez czytania.

Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Kto przyjmuje uchwałę finansową w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała finansowa jest przyjętą w trzecim czytaniu.

Z kolei następuje

Sprawozdanie

komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału kraj. z czynności w zakresie przemysłu krajowego. (Aleg. 103.) Sprawozdawca p. Goldmann ma głos.

Sprawozdawca p. dr. Goldmann. Pozwalam sobie zwrócić uwagę Wysokiej Izby, że na str. 6. w pierwszej rezolucyi w pierwszym wierszu po słowach „Wydziału krajowego“ dodać należy słowa: „i dołączone do niego sprawozdanie krajowej komisji przemysłowej.“

(zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 103.)

(Głosy: Uwolnić p. sprawozdawcę od czytania sprawozdania.)

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Kto przyjmuje wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania, raczy rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Upraszam p. sprawozdawcę o odczytanie wniosków komisji.

Sprawozdawca p. dr. Goldmann (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego i dołączone do niego sprawozdanie krajowej komisji przemysłowej z czynności w zakresie organizacyi krajowej komisji dla spraw przemysłowych, ustalenia jej stosunku do c. k. Rządu i udzielania pożyczek i zasiłków dla rozwoju przemysłu krajowego.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby nakazał podwładnym organom, iżby przy wymierzaniu podatku od towarzystw zarobkowych i gospodarczych, posiadających warunki przytoczone w §. 1 ustawy od 14. Kwietnia 1885 r. (Dz. u. p. Nr. 43) i w ogóle przy opodatkowaniu stowarzyszeń zarobkowych, przestrzegały jak najściślej postanowień ustawy z dnia 27. Grudnia roku 1880. (Dz. u. p. Nr. 151) i z dnia 14. Kwietnia roku 1885 (Dz. u. p. Nr. 43).

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wnioski komisji przemysłowej, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wnioski komisji przemysłowej są przyjęte.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji przemysłowej o przedłożeniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego. (Część II. Sprawy szkół przemysłowych.) (Aleg. 104.) Sprawozdawca poseł Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca p. Romanowicz (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 104).

(Głosy: Uwolnić p. sprawozdawcę od czytania).

JE. hr. Marszałek. Kto jest za uwolnieniem p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty. Proszę p. sprawozdawcy o odczytanie wniosku.

Sprawozdawca p. Romanowicz (czyta):

Komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego i dołączone do niego sprawozdanie krajowej komisji przemysłowej z czynności w zakresie szkół przemysłowych.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przekształcenia warsztatu naukowego tkackiego w Krośnie w fachową szkołę tkacką, połączoną z zakładem wybijania kartonów do wyrobu tkanin wzorzystych i z pracownią dla wyrobu poprawnej konstrukcyj krosien.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby poczynił kroki odpowiednie ku przekształceniu zakładu dla nauki stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie na zakład samoistny.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań celem objęcia i zorganizowania warsztatu naukowego dla nauki garniarstwa w Toustem na podstawie wniosków krajowej komisji dla spraw przemysłowych, jako zakładu krajowego.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wnioski przez p. sprawozdawcę odczytane, zechce rękę podnieść. (Większość). Wnioski te przyjęte.

Z kolei następuje: sprawozdanie komisji przemysłowej z petycji gminy Grzymałów i gmin sąsiednich, tudzież gminy miasta Andrychów, a w końcu miasta Stary Sącz, o utworzenie w tych gminach szkół przemysłowych. Sprawozdawca p. Weigel ma głos.

Sprawozdawca p. Weigel (czyta):

Sprawozdanie

sejmowej komisji przemysłowej o petycjach gmin Grzymałów i gmin sąsiednich, tudzież gminy miasta Andrychów a w końcu miasta Stary Sącz o utworzenie w tych gminach szkół przemysłowych.

Wysoki Sejmie!

W bieżącej sesji sejmowej weszły do Wys. Izby trzy petycje:

Z dnia 15. Września 1888 r. do L.	60
„ 24. „ „ do L.	235
„ 2. Października do L.	431

a mianowicie:

gmin Grzymałowa z sąsiednią Mazorówką i Podlesiem przez posła Szczęsnego Koziębrodzkiego; gminy miasta Andrychów przez posła dr. Zolla i gminy miejskiej Stary Sącz przez posła Alex. Zborowskiego — domagające się dla podniesienia istniejącego tam przemysłu domowego, zaprowadzenia w tych gminach szkół przemysłowych.

Gminy proszące o szkoły tego rodzaju nie zawsze należyte wypożnać się i rozróżnić umieją o co im właściwie chodzi, czy o szkoły fachowe przemysłowe i ewentualnie warsztaty wzorowe, czy raczej o szkoły rękodzielnicze lub o szkoły przemysłowe uzupełniające. System rządowy nauk przemysłowych odróżnia szkoły zawodowo-przemysłowe czyli fachowe od szkół rękodzielniczych, a komisya przemysłowa przez Wys. Sejm pod bokiem Wydziału krajowego z osobnym statutem ustanowiona, przyjęła zasadę, że szkoły fachowe przemysłowe urządzone będą tylko tam, gdzie się znajduje albo gimnazjum albo szkoła realna, a więc szkoła średnia, celem przybrania potrzebnych sił nauczycielskich. W tem położeniu nie znajduje się wprawdzie żadna z wymienionych gmin; natomiast zaś mają warunki do założenia w nich, czy to szkoły rękodzielniczej czy przemysłowo uzupełniającej, czy też warsztatu wzorowego.

I tak:

A) Gmina Grzymałów z sąsiednimi gminami Mazorówką i Podlesiem ma wszelkie i przeważne warunki do urządzenia wzorowych warsztatów tkackich, o jakie proszą; a która to gałęź przemysłu szczegółową doznaje dziś opiekę Wydziału krajowego i krajowej komisji przemysłowej pod bokiem tegoż.

B) Gmina Andrychów znana od dawna, z wyrobów tkackich, a mianowicie obrusów, serwet, ręczników, drylu i t. d. obecnie bardzo ma rozwinięty i na szczególną uwagę zasługujący przemysł płócienniczy i wyrobów równających się najlepszym zagranicznym co do drelichu, różnego rodzaju towarów bławatnych, płóciennych i materii na ubiory damskie, które oglądano na zeszło-

rocznej wystawie Krakowskiej i nie wierzą prawie, aby to były wyroby krajowe; aż wystawcy świadectwem burmistrza notaryalnie stwierdzonym, wykazali, że setki robotników zatrudniają, i że wszystkie te wyroby są na miejscu sporządzone. Gmina ta zasługiwałaby przeto ze wszech miar na szczególną uwagę Wydziału krajowego i komisji dla spraw przemysłowych; a w obec warstatów tkackich różnego rodzaju częściowo nawet w mechaniczne motory zaopatrzonych, tudzież farbiarni, wałkowni, maglów i t. d. potrzebowałaby może tylko opieki i pomocy w tym kierunku, iżby nauką rysunku i warstatem wzorowym, szło się na rękę przemysłowi temu tam na miejscu poprawnymi wzorkami i t. d.

C) Gmina Stary Sącz odznacza się przede wszystkim wyrobami kuśnierskimi, mając wielką liczbę majstrów trudniących się wyrobem kożuszków, dla służby kolejowej, konduktorów i t. d. Ma Stary Sącz i inne gałęzie rzemiosł, dla których to szkoła rękodzielnicza byłaby najodpowiedniejszą.

Owóż dla zbadania tych wszelkich szczególnych okoliczności, co do gmin tu wyszczególnionych, sejmowa komisja przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycje gmin Grzymałów, Mazorówka i Podlesie, tudzież gminy miasta Andrychów, i gminy miejskiej Stary Sącz o utworzenie w nich szkół przemysłowych, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do bliższego rozpoznania i załatwienia w porozumieniu z krajową komisją dla spraw przemysłowych.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji przemysłowej, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji budżetowej co do petycji dra Stanisława Smolki, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, o przyznanie dalszej subwencji na badania historyczne w archiwach watykańskich. (Aleg. 105.) Sprawozdawca poseł Chrzanowski ma głos.

Sprawozdawca p. Chrzanowski (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 105).

(Głosy: Uwolnić p. sprawozdawcę od czytania).

JE. hr. Marszałek. Kto jest za uwolnieniem p. sprawozdawcy od czytania, zechce

rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Proszę p. sprawozdawcę o odczytanie wniosków.

Sprawozdawca p. Chrzanowski (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wyznacza na trzy lata następne 1889/90, 1890/91, 1891/92, po 1.500 zł. rocznie na prace naukowe w archiwach watykańskich, a kwotę tę należy zamieszczać w VII. rubryce wydatków.

2. Ten zasilek na prace naukowe w archiwach watykańskich wypłacać ma corocznie z góry Wydział krajowy do rąk profesora Stanisława Smolki, za porozumieniem się z komisją historyczną Akademii umiejętności w Krakowie.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby starał się wyjednać, iżby c. k. Rząd udzielił odpowiednią roczną subwencyę oddziałowi polskiemu zorganizowanemu przy instytucie historycznym austriackim w archiwum watykańskim.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje te wnioski, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wnioski te są przyjęte.

Sprawozdawca p. Chrzanowski. Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania.

JE. hr. Marszałek. Kto jest za przystąpieniem do trzeciego czytania bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Kto przyjmuje wnioski komisji budżetowej w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wnioski te są przyjęte w trzecim czytaniu.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji szkolnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji o wyjątkowe podwyższenie płac nauczycielskich. (Aleg. 106.) Sprawozdawca p. dr. Zoll ma głos.

Sprawozdawca p. dr. Zoll (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 106).

(Głosy: Uwolnić p. sprawozdawcę od czytania sprawozdania).

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty. Upraszam p. sprawozdawcę o odczytanie wniosku.

Sprawozdawca p. dr. Zoll (czyta):

Komisyja szkolna wnosi:

1. Kierownikom i nauczycielom rzeczywistym szkół ludowych pospolitych w Jarosławiu, Wadowicach, Peczeniżynie, Zatorze, Biłohorszcach i Zboiskach — przyznaje się od dnia 1. Stycznia 1889 w drodze wyjątkowej stałe podwyższenie płacy w kwocie po 50 zł. rocznie.

2. Nauczycielom młodszym w powyższych miejscowościach wymierzona zostanie płaca w stosunku oznaczonym ustawą według płac pobieranych przez starszych nauczycieli, z tym jednakże wyjątkiem, że nauczyciele młodszy, pobierający minimalną płacę 200 zł. rocznie, otrzymają podwyższenie na 250 zł. rocznie.

3. Upoważnia się Radę szkolną krajową do zaasygnowania nauczycielom powyższych płac z funduszu szkolnego krajowego od dnia 1. Stycznia 1889 roku.

4. Resztę petycyj, popartych przez Radę szkolną krajową, odstępuje się c. k. Radzie szkolnej krajowej do możliwego uwzględnienia przy rozdzielaniu jednorazowych zapomóg tam, gdzieby tego istotnie zachodziła wyjątkowa potrzeba.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Żąda kto głosu?

P. dr. Rybicki. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. dr. Rybicki ma głos.

P. dr. Rybicki. Przepraszam Wysoką Izbę, że w tej chwili, kiedy każdy z szanownych Panów się niecierpliwi, ażeby najprędzej mógł się dostać na kolej, ja jeszcze głos zabieram, jednakowoż skoro ta sprawa na porządku dziennym stoi, z obowiązku mego głos zabrać muszę.

W bardzo wielu miejscowościach tak po wsiach jak i miasteczkach, otrzymali nauczyciele szkół ludowych powiększenie swojej płacy w uwzględnieniu zachodzących warunków trudnej egzystencji. Pomiędzy tymi wszystkimi nie znajdują się nauczyciele szkoły ludowej męskiej w Rzeszowie. Podczas ostatniej sesji sejmowej wniosłem petycją tychże nauczycieli o poprawienie ich płacy.

Petycja razem z innemi dostała się do Wydziału krajowego a potem do opinii c. k. krajowej Rady szkolnej. Większa część tych petycyj które Wysoki Sejm zeszłego roku Wydziałowi

krajowemu przekazał po zaopiniowaniu przez Radę szkolną, dostała się napowrót do Wydziału krajowego. Niestety petycja nauczycieli szkoły ludowej męskiej w Rzeszowie dotąd do Wydziału krajowego nie powróciła. Jestem przekonany, że gdyby była powróciła, nauczyciele ludowi w Rzeszowie doznaliby tego samego uwzględnienia, jakie dziś komisyja szkolna proponuje dla nauczycieli w Jarosławiu. Warunki egzystencji w Rzeszowie należą niezawodnie do trudniejszych w naszym kraju.

Miasteczko to w stosunku do ludności jest niedostatecznie zabudowane, drożyzna pomieszczeń stosunkowo wielka i mogę powiedzieć, że opłata czynszów dotąd równała się prawie wysokości czynszów we Lwowie opłacanych z tą różnicą, że pomieszkania były o wiele gorsze.

Ten stosunek zmienił się dziś nadzwyczajnie na niekorzyść. Mogę powiedzieć, że pomieszkanie, które zajmowałem, teraz dwa razy tyle kosztuje; mieszkałem, za które się płaciło 400 zł., wyszło na 1000 zł. — Możecie sobie Panowie wyobrazić, w jakim stosunku poszły czynsze w mniejszych mieszkaniach, na które nauczyciele ludowi są skazani.

Pomieszkanie jest jedną z najważniejszych rubryk dla takiego biednego człowieka; do tego przychodzi opał, bo sąg drzewa bez rąbania kosztuje 12 zł. a 1 klg. mięsa od 40—50 ct.

Jeżeli Panowie zważyście, że nauczyciel ludowy musi się porządnie ubrać i nie może tak sukien zaoszczędzić, jak w Biłohorszczy albo Zboiskach, to łatwo zrozumiecie, że położenie materialne nauczycieli ludowych w Rzeszowie jest bardzo smutne.

Położenie to pogorsza się wskutek rozmieszczenia znacznej liczby wojska.

Mam nadzieję, że ostatecznie owa petycja dostanie się z przychylną opinią napowrót do Wydziału krajowego, ale obawiam się, czy wówczas, jak ta petycja napowrót wróci, Wysoki Sejm będzie zgromadzony i czy będzie mogła zapaść uchwała uwzględniająca to położenie nauczycieli w Rzeszowie.

Ci nauczyciele nie otrzymawszy żadnej odpowiedzi, wnieśli napowrót petycję tego roku, która ma być odstąpioną Wydziałowi krajowemu na mocy ustępu 4. do załatwienia, jednakowoż w całkiem inny sposób. Dlatego też ośmielam

się postawić wniosek na rezolucję następującej treści (czyta):

„Petycję nauczycieli szkoły ludowej męskiej w Rzeszowie l. 639 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia razem z poprzedzającą petycją, zostającą w opiniowaniu c. k. Rady szkolnej krajowej z upoważnieniem przyznania podwyższenia płacy, jeśli się okażą takie same warunki jak w Jarosławiu.“

Więc rzeczy się nie przesądza, ponieważ komisya szkolna proponuje nauczycielom szkoły ludowej w Jarosławiu podwyższenie; więc jeśli się okażą takie same warunki w Rzeszowie, natenczas sędzę, że Wysoka Izba nie będzie miała nic przeciw temu, aby wyjątkowo dać Wydziałowi krajowemu upoważnienie.

JE. hr. Marszałek. Kto popiera wniosek p. Rybickiego, zechce rękę podnieść. (Dostateczna ilość.) Wniosek jest dostatecznie poparty. Otwieram więc nad nim rozprawę. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. P. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. dr. Zoll. Wysoka Izbo! To co p. Rybicki powiedział o petycji zeszłorocznej nauczycieli szkoły ludowej męskiej w Rzeszowie, rzeczywiście jest prawdą. Petycja ta była wniesiona i została razem ze wszystkimi innymi, które tutaj mam w rękę, odstąpioną Wydziałowi krajowemu do zbadania wraz z Radą szkolną krajową i miał być taki sam wniosek co do tych petycji, jak i co do petycji nauczycieli z Rzeszowa przedstawiony na obecnej sesji. Co się z tą petycją stało, tego nie wiem, ale jest faktem, że dotąd ta petycja z Rady szkolnej krajowej Wydziałowi krajowemu nie została zwrócona. Być więc może, że jeszcze wszystkie badania nie zostały przeprowadzone. Faktem jest także, że obecna nowa petycja, o której p. Rybicki wspomina, ze strony grona nauczycieli szkoły ludowej męskiej w Rzeszowie znowu została wniesiona i z tej przyczyny komisya szkolna zastanawiała się nad tem, co z tą petycją zrobić, dlatego, ponieważ Rzeszów należy do tych samych miast, które na wyjątkowe zasługują uwzględnienie, a jeszcze nigdy tam niepodwyższono płacy nauczycielom. Jednakowoż komisya nie może odstąpić od tej zasady, jaką podała Wysokiemu Sejmowi w zeszłym roku do załatwienia t. j. ale nie tak żeby Wydział krajowy upoważniony był przez Sejm, przeprowa-

zić podania wyjątkowe o podwyższenie, tylko żeby Wydział krajowy wnioski swoje przedłożył Wysokiej Izbie. Tak się stało z petycją zeszłoroczną, a jakkolwiek Rada szkolna krajowa bardzo wiele miejscowości popierała, to Wydział krajowy o wiele mniej petycji z tych, które były poparte przez Radę szkolną krajową, nie uwzględnił, a nadto komisya szkolna ze względu na fundusz krajowy wypuściła z tych petycji część znaczną.

Od tej zasady komisya szkolna odstępować nie może—dlatego ja porozumiewszy się z członkami komisji szkolnej, oświadczam w imieniu tej komisji, że na wniosek p. dr. Rybickiego komisya szkolna tylko pod tym warunkiem zgodziłaby się, jeżeliby Wydział krajowy zbadawszy położenie nauczycieli szkoły ludowej męskiej w Rzeszowie, przedstawił wniosek na podwyższenie płac w razie, gdyby je uznał za potrzebne, to jest, gdyby istotnie w Rzeszowie istniały takie same stosunki jak w Jarosławiu—jeszcze w bieżącej sesji przedstawił wniosek Sejmowi.

Więc dlatego imieniem komisji szkolnej modyfikuję wniosek p. dr. Rybickiego w ten sposób, że petycję nauczycieli szkoły ludowej męskiej w Rzeszowie wniesioną do l. 639 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania razem z poprzedzającą petycją zostającą w opiniowaniu c. k. Rady szkolnej krajowej i przedstawienia odpowiednich wniosków jeszcze na obecnej, t. j. na odroczonej sesji.

JE. hr. Marszałek. Przystępujemy do głosowania. Wniosek komisji składa się z czterech punktów. Do pierwszych trzech nie ma poprawki. Kto się zgadza z tymi trzema punktami wniosku komisji raczy rękę podnieść. (Większość.) Są przyjęte. Do punktu 4. jest poprawka p. Rybickiego.

Sprawozdawcą p. dr. Zoll. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. Sprawozdawca p. dr. Zoll ma głos.

Sprawozdawca p. dr. Zoll. Do punktu 4. także nie ma właściwie poprawki, gdyż muszę zrezyfikować to, co p. Rybicki powiedział. Ta reszta petycji, o której mowa przy punkcie 4. nie odnosi się do petycji w tym roku wniesionych, tylko do zeszłorocznych, względem których opinia z Rady szkolnej krajowej była przychylna. Więc punkt 4. nie zostaje w związku z wnioskiem p. Rybickiego.

JE. hr. Marszałek. Podaję więc teraz punkt 4. pod głosowanie a potem wniosek p. Rybickiego jako dodatek. Kto przyjmuje punkt 4. raczy rękę podnieść. (Większość.) Punkt 4. jest przyjęty.

P. dr. Rybicki. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. Poseł dr. Rybicki ma głos.

P. dr. Rybicki. Ponieważ p. sprawozdawca imieniem komisji szkolnej oświadczył, że komisja zgodzi się pod tym warunkiem, jeżeli w Rzeszowie zachodzą te same warunki co do położenia nauczycieli, jak w Jarosławiu i nie proponuje aby Wydział krajowy na bieżącej sesji wszedł z wnioskiem upoważniającym do podwyższenia, więc ja w nadziei, że petycja ta odeślana do Rady szkolnej krajowej, a w swoim czasie przez Wydział krajowy zażądana, wpłynie rychło do Wydziału krajowego, tak, że można mieć uzasadnioną nadzieję, iż ów wniosek Wydziału krajowego wejdzie przed stanowczem zamknięciem Sejmu, zgadzam się na zmianę jaką szanowny sprawozdawca w moim wniosku zaproponował.

JE. hr. Marszałek. Ponieważ wnioskodawca zgadza się ze zmodyfikowaniem wniosku przez p. sprawozdawcę, więc podaję ten wniosek pod głosowanie. Wniosek ten brzmi:

„Petycję nauczycieli szkoły ludowej męskiej w Rzeszowie do I. 639. odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania razem z poprzedzającą petycją, będącą w opiniowaniu c. k. Rady szkolnej krajowej i przedłożenia Sejmowi wniosku jeszcze na bieżącej sesji.“ Kto się zgadza z tym wnioskiem zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Przystępujemy do dalszego punktu porządku dziennego (czyta):

Sprawozdanie komisji administracyj. z wniosku posła Władysława Wolańskiego, w przedmiocie przywrócenia pociągu pospiesznego na linii głównej c. k. uprzyw. kolei Karola Ludwika (**Aleg 107**). Sprawozdawca p. Żywicki ma głos.

Sprawozdawca p. dr. Żywicki (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 107).

P. Władysław Wolański. Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Proszę pana sprawozdawcę o odczytanie wniosku.

Sprawozdawca p. dr. Żywicki (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby polecił zarządowi kolei państwowej, a oraz spowodował zarząd kolei Czerniowieckiej i Karola-Ludwika, aby te w porozumieniu ze sobą zaprowadziły w swoich rozkładach jazdy bezpośrednią i szybką komunikację dla osób i pocztowej korespondencji na liniach swoich w wschodnio-południowej części kraju z Krakowa przez Lwów, Stanisławów do Husiatyna.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem komisji, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek komisji jest przyjęty.

Przystępujemy do następnego punktu porządku dziennego (czyta):

Sprawozdanie komisji administr. z przedłożenia Wydziału kraj. w przedmiocie udzielenia zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Wieliczce na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 10.000 zł. w. a. (**Aleg. 108**). Sprawozdawca p. Max ma głos.

Sprawozdawca p. Max (zaczyta czytać sprawozdanie z al. 108).

Sekretarz p. dr. Stanisław hr. Baden i. Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. Kto się zgadza z wnioskiem uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Proszę pana sprawozdawcy o odczytanie wniosku.

Sprawozdawca p. M a x (czyta):

Komisja administracyjna wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt do ustawy zezwalającej powiatowi wielickiemu na zaciągnięcie pożyczki w sumie 10.000 zł. w. a.

Ustawa

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ze-

zwalająca Reprezentacji powiatowej w Wieliczce na zaciągnięcie pożyczki w sumie 10.000 zł.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim, postanawiam co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Wieliczce zezwala się zaciągnąć imieniem powiatu Wielickiego pożyczkę w wysokości 10.000 zł. na zapłacenie gminie miasta Dobczyce należności za kupiony od niej most na rzece Rابية, na drodze powiatowej Dobczycko-Szczyrzyckiej.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Proszę p. sprawozdawcę o odczytanie artykułu I.

Sprawozdawca p. Max (czyta):

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Wieliczce zezwala się zaciągnąć imieniem powiatu Wielickiego pożyczkę w wysokości 10.000 zł. na zapłacenie gminie miasta Dobczyce należności za kupiony od niej most na rzece Rابية, na drodze powiatowej Dobczycko-Szczyrzyckiej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje artykuł I. zechce rękę podnieść. (Większość). Art. I. jest przyjęty.

Proszę p. sprawozdawcę o odczytanie artykułu II. i wstępu.

Sprawozdawca p. Max (czyta):

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, zwalająca Reprezentacji powiatowej w Wieliczce na zaciągnięcie pożyczki w sumie 10.000 zł.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim, postanawiam co następuje:

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje artykuł II. tudzież tytuł i wstęp ustawy, zechce rękę podnieść. (Większość). Artykuł II. tudzież tytuł i wstęp ustawy są przyjęte.

Sprawozdawca p. Max. Wnoszę przyjęcie tej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

JE. hr. Marszałek. P. sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania. Kto się zgadza z tym wnioskiem, rączy rękę podnieść. (Większość). Przyjęty.

Kto przyjmuje tę ustawę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość). Ustawa jest przyjęta w trzecim czytaniu.

Przystępujemy do dalszego punktu porządku dziennego (czyta):

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji gminy Maniowy o regulację Dunajca. Sprawozdawca p. Sanguszko ma głos.

Sprawozdawca p. ks. Sanguszko (czyta):

Sprawozdanie

komisji gospodarstwa krajowego o petycji gminy Maniowy l. s. 55, pet. 35 o regulację Dunajca.

Wysoki Sejmie!

Do l. s. 682/84 wniosła gmina Maniowy w r. 1884 petycję do Wys. Sejmu o zarządzenie zabezpieczenia brzegu rzeki Dunajca, który z powodu wykonanych przez właściciela miejscowości Frydmana, budowli na przeciwległym brzegu węgierskim, zagraża zerwaniem całej wsi Maniowa. Petycja ta przekazana została uchwałą Wys. Sejmu z dnia 17. Października 1884 Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Gdy wedle §. 4. Najwyższego postanowienia z dnia 30. Października 1830 r. zabezpieczenie rzek granicznych od zagranicy lub Węgier, jako terytorium państwa, ma być wyłącznie na koszt skarbu państwa wykonywane, przesłał Wydział krajowy wzmiankowaną petycję pismem z dnia 3. Marca 1885 r. l. 57.389/84 c. k. Namiestnictwu we Lwowie z prośbą o zarządzenie zbadania uszkodzonego terytorium kraju, oraz przeprowadzenia robót ochronnych na rzece Dunajcu w rzeczonyj gminie na koszt skarbu państwa. Na powyższe pismo nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żadnej odpowiedzi i widocznie c. k. Namiestnictwo nie wydało żadnych zarządzeń dla zabezpieczenia gminy Maniowy od Du-

najca, skoro w r. b ta gmina upomina się po-
nowną petycją o ochronę od zerwania.

Ze względu na powyżej przedstawiony stan
rzeczy oraz postanowienia §. 4. Najwyższego
rozporządzenia z dnia 30. Października 1830 r.,
komisya gospodarstwa krajowego wniosł:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Maniowy w powiecie Nowo-
tarskim o zabezpieczenie lewego brzegu rzeki
Dunajca, jako terytorjum państwa, odstępuje
Sejm Rządowi z wezwaniem do jak najrychlej-
szego zarządzenia robót ochronnych.

P. Pławicki. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Pławicki ma
głos.

P. Pławicki. Mimo krótkości czasu uwa-
żam za mój obowiązek zabrać głos co do pety-
cji gminy Maniowy, a to głównie dlatego, ażeby
zwrócić uwagę p. reprezentanta rządowego na
nagłość i wielkość tej sprawy. Jest sprawa gra-
niczna gminy Maniowy która jest zagrożoną
po każdym większym deszczu, lub też śniegu
być zalaną, a niemniej też droga krajowa jest
w tem samym położeniu. 4 lata mijają, jak ko-
misya z łona Namiestnictwa czyli raczej komi-
sya międzynarodowa zjechała do Maniowa i o
ile zauważyłem, przełożony tej komisji sam
był zgrozą przejęty na wielkość tego spusto-
szenia. Jednakowoż mimo tego, do dnia dzi-
siejszego w tym kierunku nic nie zrobiono. Nie-
bezpieczeństwo jest dlatego tem większe, że
rząd węgierski widać na seryo wziął tę sprawę
i w najkrótszym czasie ze strony węgierskiej
pobudował tamy po swojej stronie, które to
tamy teraz oddziałują niekorzystnie na lewy
brzeg Dunajca tak, że niebezpieczeństwo się
powiększyło.

Proszę Panów! ja miałem zaszczyt w roku
1877 tu w tej Wysokiej Izbie tak samo zwrócić
uwagę p. reprezentanta rządowego na los są-
siedniej gminy tuż obok, to jest gminy Dębno.

Niestety pomoc w tym kierunku nie przy-
szła spieszenie; dzisiaj przedstawia się rzecz
tak, że gmina Dębno straciła wskutek wylewów
Dunajca przeszło 100 morgów pastwiska i jest
zniszczoną, wprawdzie już dziś cała ta sprawa
ucichła spokojem grobowym, — połowa ludności
mniej więcej wyemigrowała, bo postradała całe
utrzymanie bydła a tem samem i swoich familii
utrzymać niemogła.

Otóż proszę, ażeby p. reprezentant rządu
raczył łaskawie tę rzecz kazać jak najspieszniej
traktować, a swoją drogą upraszam, ażeby Wy-
soki Sejm raczył w całej osnowie przyjąć wnio-
sek komisji gospodarstwa krajowego.

JE. hr. Marszałek. Czy żąda jeszcze
kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda,
rozprawa zamknięta. Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. Roman ks. Sanguszk o.
Zrzekam się głosu.

JE. hr. Marszałek. Przystępujemy do
głosowania. Kto przyjmuje wniosek komisji, ażeby
petycją gminy Maniowy w powiecie Nowotarskim,
o zabezpieczenie lewego brzegu rzeki Dunajca
jako terytorjum państwowe, odstąpić Rządowi
z wezwaniem do jak najspieszniejszego zarządze-
nia robót ochronnych, raczy rękę podnieść.
(Większość.) Wniosek komisji jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje: Sprawo-
zdanie komisji gospodarstwa krajowego:

a) z petycji gmin Kępa rzeczycka i Ża-
bno, powiatu Tarnobrzeskiego, w sprawie szkód
przez San zrzędzonych;

b) z petycji Wydziału Spółki wodnej do
regulacji Łęgu oraz gmin i obszarów dworskich
do tejże regulacji konkurujących, o zmianę usta-
wy o regulacji Łęgu w tym kierunku, by strony
interesowane zamiast 30% ogólnych kosztów
budowy, tylko 10% takowych ponosiły. Sprawo-
zdawca p. Popiel ma głos.

Sprawozdawca p. Popiel (czyta):

Sprawozdanie

komisji gospodarstwa krajowego o petycjach
Nr. 314 i 517 gmin Kępa rzeczycka i Żabno
powiatu Tarnobrzeskiego w sprawie szkód przez
San zrzędzonych.

Petycje powyżej wymienionych gmin przed-
stawiają i w nader czarnych barwach malują
położenie mieszkańców tych gmin w skutek zna-
cznego bardzo podmycia i odmulenia brzegów
przez tegoroczny wylew Sanu.

Komisya nie będąc w możności badania
stanu rzeczy bliższego, a z uwagi, że roboty
nadbrzeżne były w tych miejscowościach prowa-
dzone przez c. k. Rząd, wniosł:

I. Petycje gmin Kępa rzeczycka i Żabno
odstępuje się c. k. Namiestnictwu do urzę-
dowania.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby zbadawszy stan rzeczy w rzeczonych gminach, zarządził jak najrychlej odpowiednie nadbrzeżne roboty.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wnioski komisji, raczy rękę podnieść. (Większość.) Wnioski są przyjęte.

Sprawozdawca p. Popiel (czyta):

Sprawozdanie

komisji gospodarstwa krajowego z petycji Nr. 303 i 323 Wydziału spółki wodnej do regulacji Łęgu, oraz gmin i obszarów dworskich do teźże regulacji konkurujących.

W obu tych petycjach zawarte jest żądanie jedno i to samo, petenci mianowicie życzą sobie zmiany ustawodawczej w §. 3 ustawy z dnia 1. Lipca 1886 r. l. 65 (D. u. kr.) czyli zmiany ustawy o regulacji Łęgu w tym kierunku, by strony interesowane zamiast 30% ogólnych kosztów budowy tylko 10% takowych ponosiły. Komisya gospodarstwa krajowego żądanie to uważa za zgoła niedopuszczalne, podobne bowiem czynienie wyłomów w raz sankcyonowanych i w wykonaniu będących ustawach zbyt daleko zaprowadziłoby, a nadto w tym razie naraziłoby fundusz krajowy na wydatek okrągło 50.000 zł. wynoszący.

Bezwątpienia datek konkurencyjny zwłaszcza z gruntów najlepszych i do I. klasy w katastrze konkurencyjnym zaliczonych, jest w obec klęsk powodziowych w r. b. zaszyły i znaczny i uciążliwy. Niemniej znaczne są i korzyści jakie grunta przez Łęg zalewane z jego regulacji odniosą i takiego zdania byli sami petenci, albowiem prośba o regulacją od nich wyszła.

Nadto krajowy fundusz melioracyjny stoi im otworem do całej wysokości przypadających na spółkę datków konkurencyjnych 73.000 zł. z których w tych dniach 20.000 zł. spółka wodna dla regulacji Łęgu z funduszu melioracyjnego wybiera.

Niemniej komisya gospodarstwa krajowego jest zdania co do petycji Nr. 303, iż gminy i obszary dworskie mające grunta położone po prawej stronie Łęgu, mniej słusznie do klasy Iszej zaliczone zostały, grunta te bowiem dopiero wtedy całkowitą korzyść z regulacji Łęgu odniosą, gdy będą dostatecznie od Sanu i Wisły obwałowane, a wtedy nawet ryzyka strat od

zalewu nie Łęgu ale Wisły i Sanu zawsze je ciężyc będzie. Wprawdzie właściciele tych gruntów sami sobie winni, że się niedopilnowali przy rozprawie, albo też przegłosowani będąc, nierekulowali we właściwym czasie. Komisya gospodarstwa krajowego, jednak sądzi, że gdy trudno zmieniać raz ustanowiony kataster konkurencyjny, należy właściciele gruntów po prawym brzegu Łęgu położonych, przeciążenie i poniesione szkody uwzględnić, albowiem widoczną choć obecnie do sprostowania trudną jest krzywda, której właściciele tych gruntów przy rozkładzie ciężaru konkurencyjnego doznali. W podobny sposób uwzględnione zostały i przez Rząd wspomniane spółki wodne w Tyrolu po powodzi w r. 1882.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Nad petycją Wydziału spółki wodnej dla regulacji Łęgu Nr. 323 przechodzi się do porządku dziennego.

2. Petycję Nr. 303 gmin i obszarów dworskich do regulacji Łęgu konkurujących, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia odpowiednich wniosków w ciągu bieżącej sesji.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wnioski komisji, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wnioski komisji są przyjęte.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji drogowej:

a) z petycji gminy miasta Śniatyna o spowodowanie rekonstrukcji drogi krajowej z Potoczka do stacji kolejowej Śniatyn-Załucze;

b) z petycji gminy Koszlak, powiatu Zbarskiego, oraz gmin Hnilcza małego i Hołotki, w sprawie przeniesienia myta drogowego na drodze krajowej między Podwołoczyskami a Wołoczyskami. Sprawozdawca p. Borkowski ma głos.

Sprawozdawca p. hr. Borkowski (czyta):

Sprawozdanie

komisji drogowej z petycji gminy wolnego królewskiego miasta Śniatyna, o spowodowanie rekonstrukcji drogi krajowej z Potoczka do stacji kolejowej Śniatyn-Załucze.

Wysoki Sejmie!

Petycja gminy wolnego królewskiego miasta Śniatyna, żądająca rekonstrukcji drogi krajowej z Horodenki do stacji kolejowej w Załuczu w ten

sposób, ażeby droga ta z Potoczka na Śniatyn przeprowadzona została.

Zważywszy, że droga krajowa z Horodenki do stacji kolejowej w Załuczu, przeciętą jest drogą rządową, prowadzącą z Czerniowiec na miasto Śniatyn do Kołomyi, przeto miasto Śniatyn połączone jest drogą tą z drogą krajową, a więc i z dworcem kolei żelaznej w Załuczu;

zważywszy dalej, że petenci pod mianem rekonstrukcyi żądają właściwie zbudowania nowej drogi w kierunku od Potoczka do centrum miasta Śniatyna, zkąd w dalszym kierunku wskazują konieczność zbudowania drogi do Mikulnic dla połączenia się z obecnie istniejącą tamże drogą krajową, prowadzącą do dworca kolei żelaznej w Załuczu, co by znaczyło zbudowanie zupełnie nowej drogi, wynoszącej do 4 klm. wielce kosztownej dla natury terenu — przeto komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją gminy wolnego miasta królewskiego Śniatyna, przechodzi się do porządku dziennego.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji drogowej przez sprawozdawcę przedstawiony, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek komisji drogowej jest przyjęty.

Proszę odczytać następne sprawozdanie.

Sprawozdawca p. hr. Borkowski (czyta):

Sprawozdanie

komisji drogowej o petycjach gmin Koszlaki, Hnilce małe i Hołotki powiatu Zbarazkiego, o przeniesienie myta drogowego na drodze krajowej między Podwołoczyskami a Wołoczyskami z dotychczasowego miejsca nad groblą koło stawu między temi dwoma miejscowościami położonej.

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że sprawa przeniesienia myta drogowego z dotychczasowego miejsca w miejsce obecnie wskazane, ciągnie się od roku 1877 i była przedmiotem dochodzeń tak ze strony c. k. Starostwa w Skalacie jakoteż Wydziału krajowego — przeniesienie tegoż decyzją c. k. Namiestnictwa z dnia 11. Lutego 1877 do L. 5.887 uregulowano — następnie zaś rekursów gmin dotyczących, oraz rekursów hr. Zofii Baworowskiej i gminy Zadnieszówki, gminy żydowskiej wyznano-

wej w Podwołoczyskach, tudzież gmin Rożyska, Tarnoruda, Turiszówka, Teresów, Iwanówka, Kaczorówka, noruda, Czerniszówka, Mysłowa, Zadnieszówka i Podwołoczyska, c. k. Ministerjum spraw wewn. z dnia 25. Października 1877 do L. 13.444 przyzwalając na to uregulowanie decyzją c. k. Namiestnictwa wniosło;

zważywszy dalej, że tę samą sprawę przeniesienia myta na dniu 19. Grudnia 1885 przez Wysoki Sejm zdecydowano przejściem do porządku dziennego;

zważywszy dalej, że dalsze domagania się dotyczących gmin Wydział krajowy reskryptem z dnia 30. Czerwca 1888 do L. 211 i 249/de 88 z powodów wyż pomienionych, przeniesienia myta drogowego odmówił;

zważywszy nakoniec, że gminy dotyczące same w r. 1877 przeniesienia myta drogowego żądały — a gdy temu żądaniu zadość uczyniono — wniosły rekurs do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, które zaporę mytniczą w obecnie istniejące miejsce przenieść poleciło;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją gmin Koszlaki, powiatu Zbarazkiego, tudzież gminy Hnilce małe i Hołotki względem przeniesienia myta drogowego, przechodzi się do porządku dziennego.

Tą samą uchwałą Wysokiego Sejmu objęte są petycje L. 335, 334 i 336 gminy Skoryki, pow. Zbarazkiego, jakoteż gminy Medynia, Zbaraż i gminy Worobijówka i Pieniakowce.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji przez sprawozdawcę przedłożony, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji Rady powiatowej w Stryju, w przedmiocie zaprowadzenia niższej szkoły rolniczej w powiecie Stryjskim. (Aleg. 109.) Sprawozdawca poseł Zamojski ma głos.

Sprawozdawca p. Stefan hr. Zamojski (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 109.)

P. Moysa. Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.)

Wniosek przyjęty. P. sprawozdawca raczy od-
czytać wniosek.

Sprawozdawca p. Stefan hr. Zamoycki
(czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Rady powiatowej Stryjskiej odstę-
puje się Wydziałowi krajowemu do zbadania
z poleceniem zawiązania rokowań z c. k. Rzą-
dem w celu założenia w Stryju (Uhersko) niższej
szkoły rolniczej.

Wydział krajowy zda sprawę Wysokiemu
Sejmowi w tej mierze, o ile możliwości w jak naj-
krótszym czasie.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.
Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie
żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wnio-
sek komisji, zechce rękę podnieść. (Większość.)
Wniosek jest przyjęty.

Jest interpelacya jeszcze do p. komi-
sarza rządowego, którą p. sekretarz zechce od-
czytać.

Sekretarz poseł Adam Jędrzejowicz
(czyta):

Interpelacya.

Zważywszy, że na interpelacyę wniesioną
do c. k. Rządu z 6. i 17. Października b. r.
w przedmiocie zarządzeń władz skarbowych, co
do rozdziału kontyngentu przy wyrobie wódki,
tudzież co do czynionych trudności w przyzna-
waniu tego kontyngentu gorzelniom zadzierża-
wionym, c. k. Rząd dotąd nieudzielił żadnej od-
powiedzi, natomiast w odmawianiu przyznania
kontyngentu dla gorzelni tuż co wspomnianych
trwa;

Zważywszy następnie, iż maszyny do wy-
miaru produkowanego alkoholu, dostarczane
przez c. k. Rząd często zepsuciu ulegają, przez
co ruch w fabrykacji wódki przerwany bywa
z tą, a przedsiębiorstwo same na rozliczne
dotkliwe szkody narażone jest — niżej podpi-
sani zapytują c. k. Rząd, w jaki sposób i kiedy
zamierza niedokładności w administracji skar-
bowej dotyczącej gorzelń usunąć i słuszne skargi
interesowanych uwzględnić?

Lwów dnia 19. Października 1888 r.

M. Rey.

Gross. S. Koziobrodzki. Henzel. Polanowski.
Onyszkiewicz. Abrahamowicz. Czartoryski. J.
Mochacki. Gniewosz. Sapieha. Hoszard. Go-

rajski. Wierzbicki. Tom. Rozwadowski. Skrzyń-
ski. Korytowski. Bobrzyński. Romanowicz. Ant
Wrotnowski. Czajkowski. Tadeusz Langie. Klucki.
Moysa. Szeptycki. Borkowski. Brykczyński. W.
Koziebrodzki. J. Męciński. Zamoycki. G. Romer.
Władysław Wolański.

JE. hr. Marszałek. Interpelacya ta jest
dostatecznie popartą, udzielię ją p. komisarzowi
rządowemu.

Porządek dzienny wyczerpany.

JW. Prezydent c. k. Namiestnictwa p. Lō-
bel. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. komisarz rzą-
dowy ma głos.

JW. Prezydent c. k. Namiestnictwa p. Lō-
bel. W skutek Najwyższego postanowienia Jego
Ces i król. Mości mam zaszczyt zawiadomić, że
Wysoki Sejm z dniem dzisiejszym został odro-
czonym i upraszam JE. p. Marszałka, żeby ra-
czył zamknąć dzisiejsze posiedzenie.

JE. hr. Marszałek. Zaraz przystąpię do
zamknięcia posiedzenia, tylko upraszam p. se-
kretarza o odczytanie protokołu dzisiejszego po-
siedzenia, który musi być jak zwykle odczytany
i przez Wysoką Izbę przyjęty.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. Baden i
(odczytuje protokół sejmowy 25. posiedzenia).

(Po odczytaniu).

JE. hr. Marszałek. Czy żąda kto głosu
do protokołu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda,
więc podaję pod głosowanie. Kto przyjmuje do-
piero co odczytany protokół sejmowy dzisiejszego
posiedzenia, zechce rękę podnieść. (Większość).
Protokół jest przyjęty.

Również i protokoły z 23. i 24. posiedze-
nia uważam za przyjęte, albowiem do tej chwili
nie wniesiono żadnych zarzutów przeciw nim.

Wysoka Izbo! Na mocy Najwyższego roz-
porządzenia zakomunikowanego nam przez JW.
Pana Prezydenta Namiestnictwa został Sejm
w dniu dzisiejszym odroczoney.

Postanowienie to Najwyższe które Sejmowi
nie zamyka, ale go odracza, daje nam wszelką
nadzieję, że jeszcze na dalszy ciąg sesji bieżą-
cej zwołani będziemy. Da to Wys. Sejmowi mo-
żliwość ukończenia tych spraw, które jeszcze za-
łatwienia nieznalazły, mianowicie zaś przedmiot
tak ważny t. j. projekt wykupu prawa propinacyi
może być po przedwstępem przygotowaniu wzięty

pod obrady Wysokiej Izby i z pożytkiem a bez ryzyka dla kraju rozwiązany.

Oprócz załatwienia budżetu na r. 1889. i spraw bieżących, powzięła Wysoka Izba w ciągu tej pierwszej części bieżącej sesji kilka ważnych i pożytecznych uchwał.

Statut gminny dla większych miast został przez Wys. Sejm przyjęty; — ustawa o stosunkach prawnych nauczycieli zmieniona wedle wskazówek Wysokiego Rządu, uzyska zapewne teraz najwyższą sankcyę, — przyjęty także został projekt ustawy budowniczej.

Pod względem ustawodawczym więc, dotychczasowy przebieg tegorocznej sesji sejmowej za dość pomyślny uważać można, a rezultat byłby zapewne jeszcze obfitszy, gdyby przedmiot tak wielkiej doniosłości, jak sprawa wykupna propinacyi, nie był zajął — całkiem zresztą słusznie — czasu i uwagi Wysokiej Izby.

Nie pozostaje mi teraz jak pożegnać Wysoką Izbę i wyrazić życzenie, abyśmy się szczęśliwie znowu zgromadzili dla dokończenia prac sesyi bieżącej i zamknięcia okresu wyborczego.

W naslidok mnoho razy objawlennych bażeń posliw narodnocy ruskoj, pozwoliu sobi to praszczanje moje, w osobnocy do nych w ich

ridnoj mowi zwernuty i życzu z sercia, szczybysmo wsi znova szczyaslywo dla dokińczenia rozpoczatyh prac mohly sia tut zibraty. (Brawo).

Upraszam Wysoką Izbę, żeby raczyła wraz ze mną wnieść trzykrotny okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana: Jego Ces. Król. Mość, Cesarz Franciszek Józef I. niech żyje!

(Izba powtarza okrzyk ten trzykrotnie).

P. ks. Kowalski. Proszu o hołos.

JE. hr. Marszałek. P. ks. Kowalski ma głos.

P. ks. Kowalski. Sołodkiji zwuki rodynnoj ruskoj mowy rozliłyś w sij Wysokoj Pałati z wysoko dostojnych ust JE. Iwana grafa Tarnowskoho, a z widty rozbrinijut aż do poslidnych hranyć hde stoit ruskaja chata. Nechaj to bude dalszym krokom na dorozii riwno prawnosty i wzaimnoj płemennoj lubowy oboch dorohych nam rodow. Sława Bohu! (Brawa).

JE. hr. Marszałek. Porządek dzienny następnego posiedzenia rozeszłę później, również i dzień zebrania podam do wiadomości Szanownych Panów.

Posiedzenie zamknięte.

(Koniec posiedzenia o godzinie 12. w południe).

